

PREDIKAN HELIGA TREFALDIGHETS DAG DEN 19/5 1940

I GAMLEBY KYRKA.

TEXT JOH 3:1-15.

PSALMER: 27:1-3, 24:2-5, 3:5-6, 251:1-4, 443:4-5.

I Faderns och Sonens och den Helige Andes namn. Amen.

Låt oss bedja!

O Herre Gud, oändelig,
Förlän oss nåd att prisa dig
Och sätta all vår nåd därtill,
Att du är evigt god och mild.

O Jesus Krist, som mandom tog,
Hjälp oss att komma städs ihåg
Din bittra död, ditt rena ord,
I dem vår själ blir saliggjord.

O Helge And, giv oss din nåd
Att alltid följa dina råd.
Ledsage, hägne oss din hand,
Gud, Fader, Son och helge And. Amen Sv.Ps 23: 1-3.

Den högtidliga delen av kyrkans år är tillända. Hela den tid, som sträcker sig från advent till Kristi Himmelfärdsdag rymmer söndagar och helger, då oupphörligen Kristi gärning ställes fram för våra ögon: Hans födelse, hans lidande, hans död och uppståndelse och hans närvaro hos sina lärjungar. Nu senast har vi firat Pingst och lyssnat till orden om Andens utgjutelse.

Och nu börjar raden av söndagar, som vilja rikta uppmärksamheten på vårt kristna liv, på vad vi böra göra, de krav som ställes på oss.

Men innan denna tid begynner, står den Heliga Trefaldighets dag där och talar om Guds eget livs hemlighet, dess rika innehåll - det är som om den ville sammanfatta Påskens och Pingstens budskap till oss, budskapet att Gud i himmelen blivit människa, lidit, dött och uppstått och budskapet, att hans gärning kommer oss till del genom Andens fördolda verk i hjärtats djup och i den kristna församlingen, genom Ord och sakrament.

Nikodemus var en from och troende jude. Han var sålunda icke främmande för tron på Gud, han torde tvärtom ha varit åtskilligt vissare i tron på Guds verklighet än många av dem, som idag syssla med andliga ting. Men han var ändå osäker, frågande, sökande. Därför i hemlighet till Jesus om natten. Han kände icke till någon annan uppenbarelse av Gud än lagen och profeternas vittnesbörd och han hade en osäker känsla av att Gud skapat något alldeles nytt inför hans ögon, fast han icke visste riktigt vad.

Så står väl även våra dagars Nikodemus och frågar och söker. Det gamla fritänkeriet har avlidit, och man vill lite varstans på nytt låta ordet Gud ingå i språket såsom något ofrånkomligt och naturligt. Men sedan kommer ovissheten. Hur kan Gud vara allsmäktig, när han låter sådant ske, som vi nu bevittna? Och hur kan han vara kärlek? Var möter vi honom påtagligt och enkelt och tydligt, så att vi kan få visshet om honom och tro?

Samma undervisning, som Kristus enligt dagens evangelium gav Nikodemus, samma undervisning få även vi idag. De blir eftertryckligt inpräntat i oss, att vår osäkerhet och ovisshet är naturlig, sålänge vi bara vill ha en del av honom, icke hela hans verklighet. Vi är så skygga för att riktigt gripa tag om Guds uppenbarelse i Kristus. Vi kan nog tala även om Kristus, men då ser vi icke Kristus som Guds uppenbarelse för oss, icke som något, som kommit från himmelen ned till jorden, utan mera som en av oss, en strålande gestalt i det förflutna, men en man, som själv står på samma plan som vi, en som söker Gud, icke som en uppenbarelse av Gud själv, nedsänkt på jorden. Detta är nu det första, som texten vill lära oss, att Kristus är "den som steg ned från himmelen" och som blev "upphöjd" (såsom ormen i öknen), d.v.s. upphängd på korset, för att allas blickar skulle riktas dit, i stället för ut i rymden, för att Gud skulle lida in sig själv i jordens liv och icke vara fjärran i en avlägsen himmel.

Redan i detta ligger ett svar på många oroliga frågor om Gud - bara vi ville höra det svaret! Vi frågar, hur Gud kan vara allmakt och kärlek, när han låter så mycket ont ske i vår värld. Att bara fråga så, komma med sådana spörsmål, är ett otvetydigt tecken på, att korset icke är en verklighet i vår kristna tro - vi tala om det men vi vet icke, vad det betyder. När någonsin har det funnits större anledning till tvivel på Gud än då, när Kristus upphöjdes på korset? Vi måste riktigt försöka sätt oss in i vad det innebär. Gud fattar beslutet att ta gestalt i en människa, uppenbara sin kärlek, visa vem han är, i Kristus Jesus. Men han uppenbarelse korsfästes. Varför frågar du icke, varför Gud kunde låta detta ske? Varför uppröres du icke av denna ohygglighet, utan läser om det, som du gjort i hela ditt liv, med tillslutna ögon, som om det vore något självklart, att han skulle korsfästas, medan det däremot är ofattbart, hur Gud kan låta människor nu dö, eller låta ett folk överfallas med våld och smulas sönder. Vår häpnad i dessa dagar är ett bevis på, att vi icke varit häpna över Kristi kors, icke upprörts av det, icke på allvar sett, vad det står i Nt utan bara gått föbi det i en sorts andlig blindhet.

Det är fruktansvärt att kriget skall finnas. Det är fruktansvärt att brott, mord, sjukdom, synd skall finnas. Det är fruktansvärt, att världen är sådan som den är. Men den som inte upptäckt det förrän 1940 eller 1939, han eller hon har oavbrutet levat på ytan av tillvaron, i en sorts sömn, under den idyll, som han ansett vara naturlig. Den, som haft ögonen öppna, han måste ju ha sett allt detta, även i fredstid: nu sker i stort, det som normalt, dag för dag, är för år, sker i smått. Kriget är icke något häpnadsväckande nytt, främmande för människolivets normala förlopp, utan det är ett vittnesbörd om hurudan världen är, ett tecken på verklighetens beskaffenhet från början till slut. I denna verklighet, denna värld finns det goda som en

kämpande makt, och som en lidande makt. Om någon menar sig vara god och icke lider, så är detta ett tecken på, att han också står utanför livets goda och lever på livets yta. I denna värld måste det goda lida, även i fredstid, till vardags, även i en mindre krets. Därom vittnar Korset, Kristus, Guds budskap till oss. Han själv, Gud själv i människogestalt. Men korset vittnar också om att Gud tar detta lidande på sig, att han icke viker från jorden utan är nära, hos oss, med sin outgrundliga barmhärtighet, hur mörkt det än ser ut. Den som tror, han håller fast vid detta, han söker inte slingra sig ifrån det, så att korset betraktas som en genomgångsport, som man tar sig igenom och blir kvitt så småningom. Världen förblir värld, sålänge jorden står, och därmed förblir också allt gott på jorden behäftat med lidande, sålänge jorden står. Den som håller fast detta, han slutar upp att fråga om Guds allmakt och kärlek: han är beredd på att det skall gå, som det går. Varför skulle Kristi svaga och bräckliga lärjungar ha det bättre än Kristus själv som dock blev korsfäst? Kunde icke Kristi korsfästelse rubba Gud från hans tron, utan måste Sonens skymfliga död tvärtom tjäna att befästa hans välde, så kan icke heller ondskans anlopp idag en millimeter skaka Guds tron från sin plats.

Vad skall det då tjäna till att kämpa för det goda, om vi ändå icke kan nå synliga resultat på jorden och förvandla vår värld till en värld utan allt detta elände? "Guds rike består icke i mat och dryck utan i rättfärdighet och frid och glädje i den Helige Ande."

Därmed har vi kommit över till det andra som texten vill säga oss. Det första är, att Gud är i Kristus. Det andra är att Gud är i Anden. Och "Anden blåser vart den vill. Du vet icke varifrån den kommer eller vart den far."

I vår text står: "Vinden blåser, vart den vill." Det ord som evangelisten Johannes skrev på detta ställe, kan betyda både "Anden" och "vinden". Det är verkligen textens mening, att "Anden" och "vinden" stå under samma villkor. Är det stiltje, så kan ingen människomakt i världen åstadkomma vind. Människan får vänta, till det börjar blåsa. Och är det storm, så kan ingen människomakt i världen åstadkomma stiltje. Människan får vänta, tills stormen lägger sig. Så är det också med Anden. Vi kan omöjligt taga oss Anden, om den icke blir oss given. Vi får göra vår plikt utan Ande och vi får bedja och bida. Men kommer Anden, så kan den icke dängsas ens av en diktatur: den bryter sig oemotståndligt fram och skapar liv. Det har fordom behagat Gud att låta sin Ande blåsa, när en tidsålder brunnit ner i nöd och ångest, mitt i kaos och förfall och mörker. Sådant kan ske ännu en gång, nu, i vår tid. Och sker det, så födes allt på nytt: i det föröddas land, där man minst av allt vänta Ande, kan det flamma upp i en trons låga, som är renare än annorstädes, därför att den där icke blandas upp med människotankar, utan födes direkt ur förtvivlan. Men vi må besinna, att nyfödelsen, pånyttfödelsen, hör till det, som måste ha skett, för att ordet "Gud" skall få någon riktig mening för en människa. Har vi förut sagt, att mycken andlig ovisshet, mycket famlande, har sin grund i, att tron icke gripit tag om Kristus på fullt allvar, så finns det ännu större anledning att säga, att ovissheten och frågorna ha sin grund i att Anden icke är given i hjärtat. Den som har Anden, är en ny människa, ett barn hos Gud, och barnet ser Guds rike, även när det

stormar runtomkring. Vart har den kristna barnsligheten tagit vägen? Den som icke andligen vill vara enkel som ett barn, han kan aldrig förtrösta, han kan icke se Guds rike. Det är kanske detta som mest fattas oss: barnasinne. Det fattas oss så grundligt, att vi inte ens vill ha det sinnet. Vi vill i stället sätta upp problem kring Gud och lösa dem med vår tankekraft, diskutera om Gud och Kristus, allt detta trots att vår Frälsare sagt oss, att ingen - icke ens det största snille - kan "se Guds rike", om han icke "omvänder sig och blir såsom ett barn".

Men det är väl så: icke heller barnasinet kan vi ta oss. Vi får det sinnet, när barnaskapets Ande blir oss given. Då pånyttfödas vi til att se Guds rike. Då lossnar det i hjärtat, och det "nya livet" börjar.

Så talar vår text till oss om våra hjärtans ovisshet. Den säger oss, att vi icke har tagit emot tillräckligt av Guds rikedom, och att det är därför, vi stå frågande. Gud är treenig. Han är icke bara Fader i himmelen. Han är också vorden människa, han har tagit mandom och i sin Enfödde Son lidit på ett kors. Men han är också Ande, boende i våra hjärtan och i församlingen, , pånyttfödande oss till sina barn. Detta är Guds budskap till oss på den Heliga Trefaldighets dag. Måtte vi aldrig tala om Gud utan att vända våra hjärtan till hela denna trefaldiga rikedom! Måtte vi aldrig glömma, att om vi stå frågande inför Gud, så beror det på att vi är för fattiga på insikt i Sonens lidande och för tomma på Ande, icke på Guds fattigdom och maktlöshet. Och så vill vi bedja: Du Gud, som är rikare än vi alla, rikta vår blick på korset i den nöd, som nu råda! Giv oss Anden, som föder oss på nytt! Amen.